

**Styringsgruppen for
lektorutdanningen**

ephorte: 20/625

Sak 30/20 Lektororganisering

Notat fra Studieavdelingen

Vedtakssak

Notat

Til: Styringsgruppen for lektorutdanningen

Møte: 25. september, 2020

ephorte: 20/625

Organisering av lektorutdanningen ved UiB

Saken er forankret i en rapport styringsgruppen bestilte i 2017 da den nedsatte *Arbeidsgruppe for struktur og økonomi i lektorutdanningen* (Sejersted-utvalget). Fakultetene som bidrar i UiBs lektorutdanning var representert i utvalget og støtter rapportens konklusjoner. Saken presenterer rapportens anbefalinger og vedtak i styringsgruppen om organisering av UiBs lektorutdanning i tiden etter at den behandlet rapporten 12.09.2018. Når spørsmålet om etablering av en ny enhet ses i sammenheng med sentrale problemstillinger drøftet i Sejersted-rapporten, blir også spørsmål om myndighet og ansvars plassering tydeligere. Alle sidehenvisninger er til Sejersted-utvalgets rapport¹.

Anbefalinger i Sejersted-utvalgets rapport fra 2018

Styringsgruppen behandlet 12. september 2018 Sejersted-utvalgets rapport, og vedtok at den: «*slutter seg til rapporten med de endringene som framkom i møtet², anbefaler Utdanningsutvalget å slutte seg til forslagene i rapporten, og å anbefale det samme overfor Universitetsstyret*». En gjennomgang av saker behandlet i styringsgruppen siden, viser at flere av Sejersted-utvalgets forslag som styringsgruppen har sluttet seg til ikke har blitt fulgt opp.

Sejersted-utvalgets rapport har ti mål og 45 forslag til tiltak (Vedlegg 1). Blant rapportens anbefalinger er følgende fire mest relevante for denne saken, som drøfter ledelse, organisering, beslutningsmyndighet og ansvar:

1. Det opprettes et faglig-administrativt lektorsenter, sentralt plassert på campus og uten spesifikk fakultetstilknytning, med en leder med tett tilknytning til UiBs ledelse (s. 8).
2. Bedre organisering av praksis ved at praksis følger samme mønster ved alle fakultetene og antall praksisvarianter dermed reduseres. Lærerutdanningsutvalgene må foreslå studieløp med lik praksisavvikling slik at kollisjoner unngås (s. 8-9).
3. Bedre integrering av disiplinfag og profesjonsfag, bygge ned skillet mellom fagdidaktikk og disiplinfag (s. 9).
4. Opprette en instans som har oversikt over ressursbruken på lektorutdanningen (s. 10). En slik funksjon kan legges til Lektorsenteret (s. 16)

¹ https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/rapport_arbeidsgruppe_-_struktur_og_ekonomi_i_lektorutdanningen_0.pdf

² Styringsgruppen er enig om at det er en grundig rapport, men at den har sine mangler knyttet til redegjørelsen for økonomisituasjonen samt ressursene knyttet til lektorutdanningen. Det er enighet om at et forenklet løp for praksis må prioriteres, og at praksisløpet blir mer samordnet mellom fakultetene. Lektorsenteret er et ønsket og positivt tilskudd til lektorutdanningen, og det er viktig med en tydelig visjon. Det framkom mindre endringer til rapporten i møtet: □ Side 8, mål 2 kulepunkt 3 – «vurderer å omgjøre» □ Side 16, første setning – ordet «flertallet» strykes. □ Side 39, kulepunkt 3 – pedagogikk må inngå

Hvis Sejersted-utvalgets høye ambisjoner for UiBs lektorutdanning skal kunne innfris, må disse tiltakene ses i sammenheng. En ny enhet må kunne gjøre noe med disse problemene. Innledningsvis påpeker rapporten at HF og MN ser ulike utfordringer og opplever situasjonen ulikt. De to fakultetene er verken enige om problemforståelse eller løsningsforslag (s.2). At disse to fakultetene blir enige om én programstruktur ser ut til å være en fundamental forutsetning for videreutvikling av UiBs lektorutdanning og etablering av et lektorsenter.

Under gjengis hva Sejersted-utvalgets rapport sier om kollisjonsproblematikk, samordning, ressurser og etablering av et lektorsenter.

1. Kollisjonsproblematikk og bedre organisering av praksis

Kollisjonsproblematikken nevnes rundt 50 ganger i rapporten og omtales som en stor utfordring ved dagens organisering (s. 25-26). Rapporten konkluderer med at kollisjonsproblematikken krever noen mer grunnleggende grep enn de som hittil har vært prøvd for å løse den (s. 35). At HF og MN har ulike løsninger for praksisavvikling gjør det svært vanskelig for studenter å kombinere fag på tvers av fakulteter. Det gir merarbeid og er dessuten lite gunstig for samarbeidet mellom UiB og skolene. Studieløpsorganisering identifiseres som en hovedutfordring og arbeidsgruppen foreslår et enklere og enhetlig studieløp (s. 7). At praksis kolliderer med undervisning, særlig i disiplin-fag, løses ofte ad hoc, noe som gir stor administrativ arbeidsbelastning. Rapporten understreker at det må utvikles en modell hvor individuelle løsninger ikke vil være mulig og kollisjoner derfor ikke er et tema (s.26).

2. Bedre integrering av disiplin-fag og profesjonsfag/disiplin-fag og fagdidaktikk

Grunnen til at utvalget tok opp denne problemstillingen er at en stor del av frafallet i lektorutdanningen skyldes at lektorstudentene går over til disiplin-faglige løp. Lektorstudentene deltar i den samme undervisningen og de samme emnene som andre studenter uten at det faglig eller administrativt tilrettelegges for dem, og fagmiljøene praktiserer skillet mellom disiplin-fag og fagdidaktikk ulikt (s. 35). Utvalget mener at et kjennetegn ved UiBs lektorutdanning skal være god integrering mellom disiplin-fag, fagdidaktikk og pedagogikk. Sejersted-utvalget mener det må arbeides for lektorstudentenes valgmuligheter, men ser det som viktigere å unngå kollisjoner (36).

3. Opprette en enhet med ansvar for ressursbruken

Organiseringen ved UiB gir uoversiktlig ressursfordeling innenfor lektorutdanningen (s. 7). Selv om tildeling av studiepoeng i kategori D skulle sikre god ressurs i utdanningen opplever lektorutdanningsmiljøene ved UiB en viss ressursknapphet i utdanningen (s. 42). Dette skulle ikke være nødvendig, mener utvalget, ettersom inntekstpotensialet er stort *dersom man lykkes med å få ned frafallet*. Mens lektorutdanningen i 2016 genererte 24 millioner i resultatmidler, ville en full utnyttelse av plassene gi ca. 54 millioner. Et spørsmål man ofte stiller seg i lektorutdanningen, er om UiB sentralt, fakultetene eller instituttene «melker» lektorutdanningen. Utvalget har ikke holdepunkter for å hevde noe slikt, *men bildet er uklart* (s. 43). Det foreslås derfor at det opprettes en instans som holder oversikt over ressursbruken i utdanningen.

4. Et faglig-administrativt lektorsenter

Sejersted-utvalget tror ikke at den nåværende styringsstrukturen av lektorutdanningen ved UiB løser utdanningens organiseringsutfordringer og ønsker en helt ny styringsstruktur for lektorutdanningen. UiB må «finne sin modell for strukturering og koordinering av lektorutdanningen med henblikk på enhet og tydelighet» (s. 15). Samtidig opprettholdes dagens situasjon: «men etablering av et lektorsenter må i minst mulig grad gå på bekostning av de fordelene man har med dagens

desentralisering i fagmiljøene» (s. 15). For å bøte på manglende autoritativ ledelse og funksjonell organisering, foreslås et lektorsenter med variert skolekompetanse, som kan bli et strukturelt tyngdepunkt for noen av de faglig-administrative kapasitetene som hører til lektorutdanningen. Senterets leder skal fronte lektorutdanningen internt og eksternt, ivareta studentopptak, ressursbruk og økonomi, universitetsskolesamarbeid, praksisavvikling, gjennomføring av praksissamarbeid med skolene, tverrfakultær koordinering av lektorutdanningens elementer, og tverrfaglige prosjekter.

Styringsgruppens vedtak om organisering og ledelse av lektorutdanningen

12. september 2018 sluttet styringsgruppen seg til Sejersted-rapportens anbefalinger. 17. september 2019 behandlet styringsgruppen en sak som foreslo lektorsenteret plassert ved Det psykologiske fakultet. Forslaget ble avvist. 14. april 2020 vedtok styringsgruppen at den *anerkjenner utfordringene* i dagens fragmenterte organisering av lektorutdanningen, at fremtidig organisering skal *styrke UiBs strategiske posisjon og ha faglig ledelse*. Styringsgruppen ba Studieavdelingen (SA) om å legge frem en sak med forslag til mulig organisering av UiBs lektorutdanning. 3. juni 2020 drøftet styringsgruppen fem mulige organisatoriske modeller. Styringsgruppen avviste modell 1, et rent administrativt senter; mente at modell 3, et senter ved et av de samarbeidende fakultetene ville være en lite gunstig ordning, og står nå igjen med to mulige modeller – et lektorsenter med faglig-administrativ ledelse utenfor dagens fakultetsstruktur (modell 2), eller et nytt fakultet (modell 5).

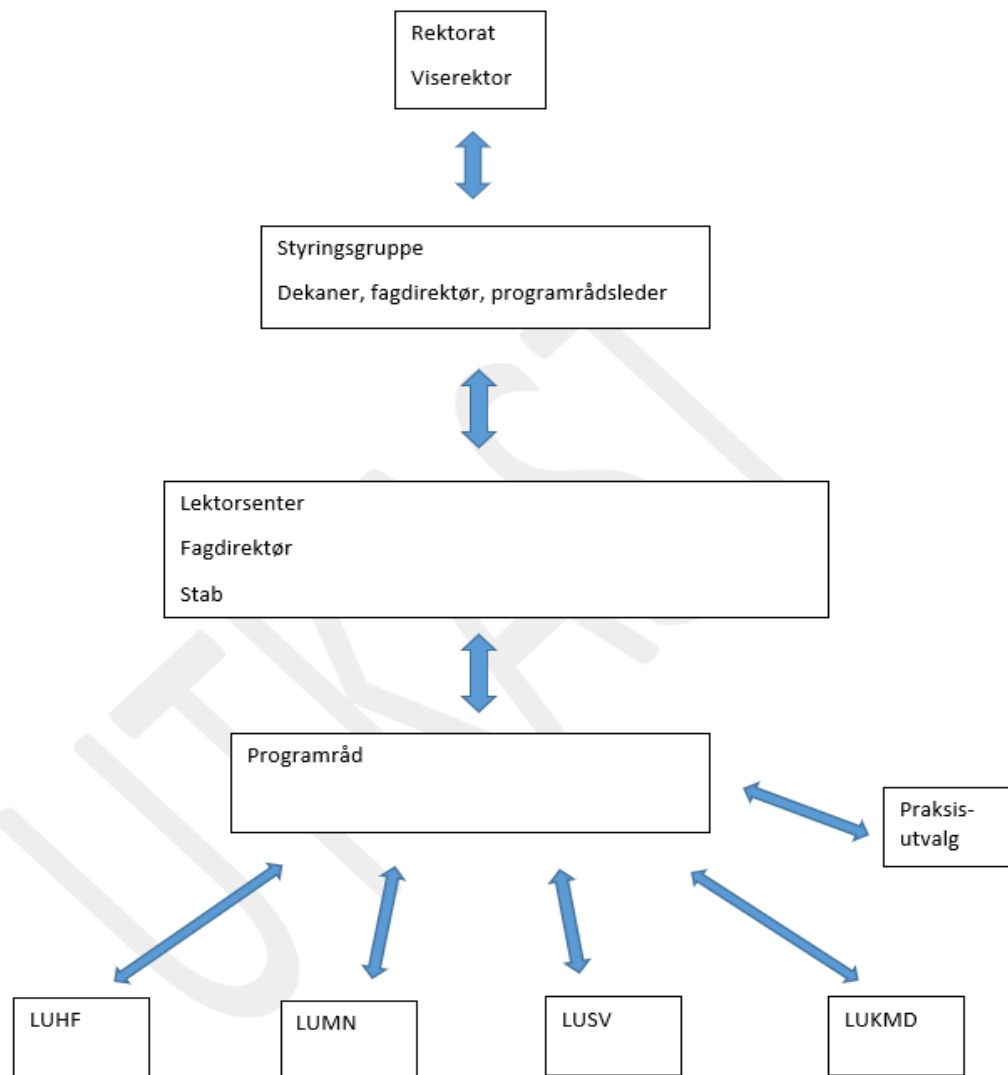
For å imøtekomme styringsgruppens ønske om en nærmere redegjørelse for universitetsledelsens syn på et faglig-administrativt senter utenfor fakultetsstrukturen ble det 05.08.20 avholdt et møte mellom representanter for universitetsledelsen og avtroppende og påtroppende leder for styringsgruppen. Universitetsledelsen oppfordret til at styringsgruppen, i forbindelse med drøfting av modell, diskuterer hvilke faglige og administrative fullmakter et slikt senter skal ha, og som fakultetene i så fall må avgi. Ved valg av organisasjonsmodell må styringsgruppen *sannsynliggjøre* at dette er en bærekraftig struktur som vil styrke lektorutdanningen. Organiseringen må være *bærekraftig* og det må en *infrastruktur* på plass som kan støtte senterets funksjon.

Konklusjon, mandat og vedtak

Styringsgruppen må se spørsmålet om å etablere en ny enhet i sammenheng med problemer som følger av UiBs organisering av lektorutdanningen: kollisjoner, manglende samordning og ressurser. Gjennomgangen av tidligere vedtak har vist at styringsgruppen, etter grundig behandling av ulike mulige organisatoriske løsninger, står igjen med to modeller, et faglig-administrativt lektorsenter og en fakultetsmodell. Styringsgruppen har også vedtatt at modellen skal motvirke fragmentering, ha faglig ledelse og styrke UiBs strategiske posisjon. I møte mellom universitetsledelsen og avtroppende og påtroppende leder av styringsgruppen 5. august 2020, ble styringsgruppen oppfordret til å sannsynliggjøre at ny organisasjonsmodell er bærekraftig, har en tjenlig *infrastruktur* og styrker lektorutdanningen.

Som saken har vist, argumenterer Sejersted-utvalgets rapport både for omorganisering (s. 6) og stabilitet (s. 15). Når det skal presenteres organisasjonsmodell og mandat for en ny enhet er det vanskelig å finne gode kompromisser mellom disse to ønskene. Styringsgruppen har derfor to muligheter – velge en modell som i stor grad opprettholder dagens situasjon eller en modell hvor fakultetene avgir fullmakter. Under presenteres forslag til organisasjonsmodell og mandat.

Organisering av og mandat for ny faglig-administrativ enhet

MANDAT

Den overordnede målsettingen er å styrke lektorutdanningen ved UiB. Et lektorsenter skal gi lektorutdanningen en enhetlig representasjon innad og utad, et sammenhengende faglig og organisatorisk innhold og en bedret studieopplevelse. Gjennom tettere samarbeid med skolene skal senteret styrke praksisopplæringen og legge til rette for studentenes opplevelse av faglig sammenheng i profesjonsutdanningen. Med utgangspunkt i den fakultetsvise, disiplin-faglige forankringen som i dag kjennetegner lektorutdanningen ved UiB, skal Lektorsenteret være en samarbeidsarena for de som underviser i disiplin-fag, didaktikk og pedagogikk. Senteret skal imøtekomme forventninger om profesjonsfaglig kompetanseutvikling, FOU-samarbeid, bedre koordinering av undervisningstilbud og videreutvikling av grenseflaten mot skolesektoren.

[Spørsmål til Styringsgruppen: Skal fagdirektør lede senteret, eller skal det være en senterleder mens fagdirektøren sitter sentralt?]

- Fagdirektøren for lektorutdanningen sitter med universitetsledelsen
- Lektorsenteret har en senterleder som har sitt daglige virke ved senteret.

LEKTORSENTERET

- har ansvar for faglig og administrativ koordinering av lektorutdanningen
- fastlegger, etter innspill fra fakultetene, undervisningsmatrisen for lektorutdanningene, herunder plassering av praksis og profesjonsfaglige og disiplindefaglige emner
- rådgir fakultetene om opptaksrammer og dimensjonering på lektorprogrammene
- følger ressursbruken i lektorutdanningen og rapporterer til styringsgruppen
- organiserer praksis
- vurderer hvor vidt det disiplindefaglige og profesjonsfaglige tilbudet er i tråd med gjeldende rammeplaner og nasjonale retningslinjer for lektorutdanning og orienterer styringsgruppen
- ivaretar grenseflaten med praksisfeltet, herunder skoleeier, partnerskoler og universitetsskoler, museumssektoren, PPT-tjeneste etc.
- samarbeider med fakultetene om evalueringen av lektorutdanningene og rapporterer til styringsgruppen.
- drifter ordningen Desentralisert kompetanseutvikling (Dekomp)
- Samarbeider med UiB videre om skolerelevante EVU-tilbud
- initierer og følger opp institusjonelt samarbeid innenfor lektorutdanning
- er en støttespiller for lektorstudentenes fagutvalg og sentrale aktører i lektorutdanningen
- legger til rette for FoU-samarbeid knyttet til skolesektoren, tar initiativer til lektorrelevante seminarer og prosjekter

Bemanning

Faglig leder, programrådsleder, faglig koordinator for praksis- og partnerskolesamarbeid.

Stab som ivaretar faglige og administrative funksjoner og ansatte med ansvar for desentralisert kompetanseutvikling, bistillinger fra partnerskoler og universitetsskoler, etc

STYRINGSGRUPPEN

- består av viserektor for utdanning, **fagdirektør**, faglig leder, dekaner eller visedekaner for utdanning, leder av programrådet, sekretær fra SA.
- møtes inntil to ganger i semesteret.
- drøfter overordnede problemstillinger for lektorutdanningen
- vedtar vesentlige endringer i programtilbud og struktur
- vedtar budsjett og legger rammer for ressursallokering i lektorutdanningen

Forslag til vedtak

Styringsgruppen vedtar forslag til mandat for Lektorsenteret med de endringer som framkom i møtet.